

**SOSYAL SERMAYENİN GÜVEN UNSURUNUN DEĞERLENDİRİLMESİ:
MANİSA CELAL BAYAR ÜNİVERSİTESİ İKTİSADİ VE İDARİ BİLİMLER
FAKÜLTESİ ÖĞRENCİLERİNE YÖNELİK BİR UYGULAMA**

Dr. Öğr.Üyesi Gülşen SARI GERŞİL
Celal Bayar Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi
gulsen.gersil@cbu.edu.tr

[Yük.Lis.Öğr. Sıla Deniz LAÇİN](#)
Celal Bayar Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi
denizsilalacin@hotmail.com

[Yük.Lis.Öğr. Elmin ORUCOV](#)
Celal Bayar Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi
elminorucov@hotmail.com

Özet

Son yıllarda özellikle küreselleşme ile birlikte önemi daha da fazla artan, yanı sıra farklı akademik disiplinlere konu olan ve yüzyıllık bir geçmişe dayanan “sosyal sermaye” kavramı, toplumu oluşturan insanlar, sivil toplum ve kamu kuruluşları arasındaki etkileşimi kolaylaştıran ve toplumun ekonomik ve sosyal gelişimine katkı sağlayan, norm, iletişim ağı ve güvenden oluşan sistem olarak tanımlanmaktadır. Farklı disiplinlerden gelen kişiler, farklı hedefleri ile paralel olarak sosyal sermaye kavramını kullanmaktalar ve bu da kavramın birçok farklı tanımlarını da beraberinde getirmektedir. Bu tanımların ortak noktaları ise; “sosyal dayanışma”, “güven” ve “iş birliği”dir. Bu açıklamaların ışığında, bir ülkede insan kaynağının yetişmesinde oldukça önemli bir yere sahip olan üniversitelerin sosyal sermaye kavramı boyutunda bir değerlendirmesi öngörülmüştür. Uygulama sosyal sermaye kavramı içinde yer alan “güven unsuru”nun belirlenmesi amacıyla Celal Bayar Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Öğrencilerine uygulanmıştır.

Anahtar Kelimeler: Sosyal Sermaye, Güven Unsuru, İnsan Kaynağı.

**EVALUATION OF TRUST FACTOR AS A SOCIAL CAPITAL COMPONENT:
A RESEARCH ON STUDENTS OF THE FACULTY OF ECONOMICS AND
ADMINISTRATIVE SCIENCES IN MANISA CELAL BAYAR UNIVERSITY**

Abstract

The concept of “social capital”, increasing in importance especially in the face of globalization in recent years, as well as being subject to different academic disciplines, is defined as a system of norms, networks and trust that facilitate the interaction between people, civil society and public institutions and also contribute to the economic and social development of the society. People from different disciplines use the concept in parallel with their different goals, and this brings together many different definitions of it. The common points of these definitions are; “social solidarity”, “trust” and “cooperation”. In the light of these explanations, it is envisaged that universities, which have a very important place in the development of human resources in a country, should be evaluated in terms of social capital concept. The research and application are conducted on the students of the Faculty of Economics and Administrative Sciences in Celal Bayar University, Manisa in order to determine the “trust factor” included in the concept of social capital.

Key Words: Social Capital, Trust Factor, Human Resource.

1. Giriş

Sosyal sermaye, bir toplumda ki bireylerde bulunan güven unsuru, dürüstlük, bilgi paylaşımı gibi sosyal erdemlerin, bireyleri eşgüdüm halinde çalışmaya, ortak hareket etmeye ve sosyal dayanışmaya teşvik eden bir olgudur (Gerşil ve Aracı, 2011: 40). Sosyal sermaye unsurlarından olan normlar, bir toplumdaki bireylerde bulunması gereken davranış ve tutumlar hakkındaki kurallar bütünüdür. İletişim ağları, bir toplumdaki bireylerin ve örgütlerin ihtiyaç doğrultusunda interaktif iletişimde bulunabilmeleridir. Sosyal sermayenin en kritik öneme sahip unsurlarından güven ise, bireylerin birbirlerine karşı “doğruluk” ve “dürüstlük” kavramları çerçevesinde oluşturmuş oldukları etkileşimlerdir.

Dünya Bankası sosyal sermayeyi, kurumlarla ağlar ve sosyal normlarla toplumun sosyal etkileşimin nitelik ve nicelik açısından biçimlenmesi olarak tanımlamaktadır. Sosyal sermaye açısından ele alınan sosyal bağlılığın toplumların sürdürülebilir gelişmeleri ve ekonomik refah için önemli bir unsur olduğu belirtilmekte ve sosyal sermayenin kurumsal olarak biriktirilemeyeceği, ancak toplumu bir arada tutmak anlamında önemli bir rol oynadığı ifade edilmektedir. (Word Bank, 2002).

Çalışmanın ilk bölümünde sosyal sermayenin kavramsal boyutu ele alınmakla birlikte sosyal sermayeyi oluşturan unsurlar ve ardından Türkiye’de ve Dünya’da sosyal sermayenin oluşumu incelenmiştir. İkinci bölümünde ise; sosyal sermaye bileşenlerinden güven hakkında bir değerlendirme yapılarak Manisa Celal Bayar Üniversitesi, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi bölümlerinde öğrenim gören üniversite öğrencilerine yönelik bir uygulama hakkında analiz ve yorumlar yer almaktadır.

2. Sosyal Sermayenin Kavramsal Boyutu Ve Önemi

Sosyal sermaye kavramı ilk olarak, Pierre Bourdieu, Jane Jacobs, Jean Claude Passeron ve Glenn Loury tarafından tanımlanmış, sonrasında ise James Coleman, Ronald Burt, Robert Putnam ve Alejandro Portes tarafından geliştirilmiştir. Sosyal sermaye kavramındaki "sermaye" metaforunun kullanılması aslında kavramın bireye ve topluluklara kazanç sağladığını vurgulamaktadır. Ancak burada söz konusu olan sosyal sermaye kazancı parasal, fiziksel ve malî sermaye gibi ölçülebilen bir olgu değildir. Field (2008)’e göre sosyal sermayenin ana fikri, sosyal iletişim ağlarının değerli bir servet olduğudur. Kavram diğer sermaye türlerini de ifade etmekle birlikte insani sermayeye gönderme yapmaktadır.

Sosyal sermaye olgusu daha çok son yıllarda önem kazanmış gibi görünse de toplum gelişmesindeki önemi ve etkinliği sosyal bilimciler tarafından geçmişe dayandırılan sosyolojik bir faktördür. Öncelikle Adam Smith, Karl Marx, Durkheim, Max Weber gibi teorisyenler tarafından sosyal sermayenin sosyal problemlerin çözülmesinde ve ekonomik kalkınmadaki önemi üzerinde durulmuştur. Bu geçmişin birikimi ve öncülüğüyle beraber sosyal sermaye konusunu sistematik bir şekilde işleyen ve ekonomik boyutu ağırlıklı olan çalışmaların 1990’lı yıllarda arttığı görülmektedir (Şavkar, 2011: 12).

Ekonomi ve sosyoloji bilimlerini birleştirmesi, bireyden gruplara, örgütlere ve toplumun tamamına sağladığı yararlar nedeniyle kısa sürede geniş bir literatüre sahip olmuş, sadece araştırmacıların değil politika yapımcılarının ve piyasa aktörlerinin de ilgi odağı haline gelmiştir. Sosyal sermaye doğal bir biçimde kendimizi içinde bulduğumuz sosyal ilişkilere yeni bir bakış açısı sunmakta, “ilişkiler”i bir bakıma maddi boyutu ile yeniden ele almamızı sağlamaktadır. En kısa tanımıyla sosyal sermaye, ilişki ve ağların kaynak yaratan bir değer olduğunu ifade eder. Veya sosyal sermaye, “güven, normlar ve sosyal ağlar aracılığı ile toplumun kendini etkin bir şekilde organize ederek ortak değerler üretebilme kapasitesi”dir (Gerni, 2013:IV).

Bourdieu sosyal sermayeyi, bireylerin sosyal ağlara katılımı doğrultusunda elde ettikleri farklı kaynaklar olarak yorumlamakla birlikte; "Bir grubun üyesi olmak gibi karşılıklı tanışıklık ya da tanınma ilişkilerine sahip böylece her bir üyesine ortak sahip olunan sermaye ile destek olan, güven duyulan, kelimenin her türlü kullanımı ile kredi hak etmesine neden olarak görülen, az ya da çok kurumsallaşmış uzun ömürlü bir ağa sahip olmaya bağlı olarak mevcut veya olası kaynakların bir toplamıdır." şeklinde tanımlamaktadır (Balcı, 2015: 2).

Sosyal Sermayenin Güven Unsuru; Bireyler sahip oldukları statüye uygun roller ve alışkanlıkları doğrultusunda davranışta bulunurlar. Günlük sosyal ritüellerin çoğu kanun ya da mevzuatla düzenlenen kurallarla yürütülmez. Bireyler günlük yaşamlarında selamlaşmaktan alışverişi sırasında pazarlık yapmaya kadar düşünmedikleri sayısız davranış biçiminde hareket ederler. Söz konusu olan bu davranış biçimlerinin sağlıklı bir iletişim ortamında oluşması, aile ve arkadaşlık bağlarının kurulup devam etmesinin ardında, zaman zaman farkında bile olunmayan bir kavram yatmaktadır: "Güven" (Günkör ve Özdemir, 2017: 75).

Sosyal sermayenin temelinde güven olgusu vardır. Güven, sosyal sermayenin çıkış noktasıdır. Sosyal sermayeyi belirleyen topluluklar, ilişkiler, iş birlikleri ve dayanışmalar gibi olgular güven düzeyi olmadan varlıklarını devam ettiremezler. Güven olgusu, bireyler arasındaki iletişim için sağlıklı bir zemin oluşturmasıdır. Bu doğrultuda sağlıklı bir iletişim ise belirsizliği ortadan kaldıran, bireyler arası ilişkileri sağlamlaştırmaktadır. Bir toplumda var olan örfler, özel günler, gelenekler, adetler ve davranış biçimleri gibi ortak paylaşılan normlara dayalı güven duygusunun varlığı o ülkedeki sosyolojik yapıyı düzenleyerek istikrar sağlar. Güven kavramının olgunlaşma süreci vardır; güvenin belirli bir seviyeye gelmesi için belirli bir zaman ihtiyaç duyulur. Sosyal sermayenin öne çıkan özelliği, bireylerin bir araya geldiklerinde sıkıntı meydana getirecek problemlerini çözmesi ve insanların birlikte çalışmasını sağlamasıdır. Bu durumda kuşkusuz güven kavramının hayata geçirilmesiyle oluşur. Güvenilmek, kendi başına bir özgüvene ve tatmine yol açar (Şavkar, 2011: 22).

Güven kavramına en fazla vurguyu yapan Francis Fukuyama'ya göre güven: "Sosyal sermaye bir toplumda ya da bir toplumun belli bölümlerinde güvenin hüküm sürmesinden doğan bir kapasitedir" (Fukuyama'dan aktaran Field, 2008: 88). Güveni işlerken şu örnekler göz önüne alınmalıdır: "Diğer insanlarla iletişime geçtiğimiz çok çeşitli durumlarda, örneğin birisiyle uyurken, kredi kartı kullanırken, evlenirken, uçağa binerken, birinin çocuğuna yemek alırken, bir suçu bildirip bildirmemeyi düşünürken, nasıl oy vereceğimize karar verirken, çevreyi korumanın ya da korumamanın çeşitli yollarından birini seçerken güvenin önemi orya çıkar" (Field, 2008: 89). Güven sadece iki kişi arasında değil hem grup hem de kurumların niteliği olarak görülmelidir. Sosyal sermaye açısından bakıldığında, Field'e (2008: 91) göre güven tamamlayıcı olmaktan ziyade genellikle bir sonuç ve bağımsız bir faktör olarak ele almak gerekir.

5. Sosyal Sermaye Bileşenlerinden Güven Hakkında Bir Değerlendirme: Manisa Celal Bayar Üniversitesi İktisadi Ve İdari Bilimler Fakültesi Öğrencilerine Yönelik Bir Uygulama

Yukarıdaki açıklamalar çerçevesinde, mikro açıdan üniversite gençlerinin üniversite yönetimine, öğretim üyelerine ve arkadaşlarına güvenlerini ölçmek, güvenlerini arttırmaya yönelik tespit ve öneriler oluşturmak amacıyla yapılan uygulama analizi yer almaktadır.

5.1. Araştırmanın Amacı Ve Önemi

Manisa Celal Bayar Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesinin işletme, iktisat, maliye, Kamu yönetimi, Çalışma ekonomisi ve Endüstri İlişkileri bölüm öğrencilerine uygulanmıştır. Araştırmanın temelinde, öğrencilerin içerisinde buldukları üniversitelerine, akademisyenlerine ve birbirlerine karşı duydukları güven düzeyi hakkında bir değerlendirme

mevcuttur. Öğrencilerin güven düzeylerin yüksek olması, aidiyet duygusunun varlığını, iş birliğinin, uyumun ve dürüstlüğün artacağını ve bununla beraber mevcut koşullara duyulan memnuniyetin artış göstereceğini beraberinde getireceği düşünülmektedir.

Bu araştırmanın amacı, üniversitelerde bir sosyal sermaye unsuru olan güvenin öğrenciler üzerindeki etkilerini ortaya koyabilmek, gerek bu alanda yapılacak diğer çalışmalara gerekse özel sektör uygulamalarına ışık tutabilmektir. Sonuçlar doğrultusunda üniversitedeki öğrencilerin akademisyenlerine, birbirlerine ve üniversiteye duydukları güvene ilişkin tespitler sunma imkânı vermektedir.

5.2. Araştırma Yöntem Ve Teknikleri

Sosyal sermayenin oluşumunda önemli bir grup olan üniversite öğrencileri mikro boyutta bir alan çalışması yapılmıştır. Çalışmada kullanılan anket formunda 44 soru maddesi bulunmaktadır, Bu soru maddelerinden ilk 5 tanesi ankete katılan katılımcıların sosyo-demografik özellikleri, geriye kalan soru maddeleri ise; öğrencilerin sosyal sermaye kavramının güven unsuruna ilişkin düşünce, tutum ve davranışlarını belirlemeye yöneliktir, Anketin örneklem büyüklüğü 337 kişiden oluşmaktadır, Çalışmada kullanılan veriler anket yöntemi ile elde edilmiştir. Anket, katılımcıların belirli bir konuda düşünce, tutum ve davranışlarını daha önce belirlenmiş bir sırada ve yapıda oluşturulmuş sorulara dayalı olarak elde etmeyi sağlamaktadır (Gürbüz ve Şahin, 2014:171), Anketin güvenilirliği “Coranbach’s Alpha (α)” katsayısına göre belirlenmiştir, Coranbach’s Alpha değeri ile ölçüm araçlarında maddelerin birbiri ile tutarlı olup olmadığı ve maddelerin söz konusu kavramı ölçüp ölçmediğini belirlemektedir (Gürbüz ve Şahin, 2014:155).

Üniversitedeki öğrencilerin güven düzeyleri hakkındaki verileri ortaya koymak ve güven düzeyini etkileyen unsurları analiz etmek üzere bir araştırma yapılmıştır. Bu bağlamda üç temel konuda üç faktör tespit edilerek öğrencilerin demografik özellikleri, öğrenim gördükleri kuruma, akademisyenlere ve birbirlerine karşı duydukları güven düzeyi ile buradan ulaşılabilecek genel güven düzeylerini ortaya çıkarmaya yöneliktir.

5.2.1. Veri Toplama Yöntemi ve Araştırma Modeli

Bu araştırmada anket yolu ile veri toplama yöntemi kullanılmıştır. Anket soruları kuramsal çerçevede savunulan konulara dayanılarak oluşturulan soru havuzu içerisinde eleme yapılarak hazırlanmıştır (Gerşil&Aaracı, 2011:69). Anketin birinci bölümündeki 5 adet çoktan seçmeli, ikinci bölümde 39 adet 5’li Likert ölçeğinde olup sorulardaki seçenekler en olumsuzdan en olumluya doğru en olumsuz seçenek değeri “1” ve en olumlu seçenek değeri “5” olacak şekilde oluşturulmuştur. Sorulara verilen cevapların frekans analizleri ve ağırlıklı ortalamalarından yararlanılarak üç alt güven ölçeğinden oluşan (üniversiteye-akademisyenlere-öğrencilerin birbirine duydukları güven) genel güven düzeyi ölçeği oluşturulmuştur. Oluşturulan hipotezler “bağımsız iki ve daha fazla grup arası t-test istatistiği”, “Varyans Analizi (Anova)” test istatistiği ve kullanılarak istatistiksel analizler yapılmıştır. Anova sonucuna göre de anlamlı farklılığın bulunduğu gruplar için çoklu karşılaştırma “Tukey test istatistiği” yapılmıştır. Araştırmada elde edilen verilerin analizinde SPSS 24 paket programından yararlanılmıştır.

Anketin birinci bölümünde, öğrencilerin cinsiyeti, yaşları, bölümü, üniversitedeki memnuniyet düzeyleri ve üniversiteyi tercih etme sebeplerine 5 soruya verilen cevapların analizi ile öğrencilerin demografik özellikleri hakkında bir fikir edinilmeye çalışılmıştır. Bu beş soruya verilen cevaplar genel güven düzeyi ile ilişkilendirilmede veri olarak kullanılmıştır.

Anketin ikinci bölümünde öğrencilerin genel güven düzeylerine ulaşabilmek amacı ile 3 güven ölçeği oluşturulmuş ve toplam 39 soru yöneltilmiştir. Bu doğrultuda; öğrencilerin öğrenim gördükleri üniversitelere duydukları güven düzeyi 11 soru, akademisyenlerine karşı duydukları güven düzeyi 15 soru ve birbirlerine karşı duydukları güven düzeyi 13 soru ile anket gerçekleştirilmiştir.

5.2.2. Araştırmanın Kısıtları

Manisa Celal Bayar Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesinin işletme, iktisat, maliye, Kamu yönetimi, Çalışma ekonomisi ve Endüstri İlişkileri bölüm öğrencilerine uyguladığımız anket katılımcılarının samimi cevap verdiği varsayılmaktadır.

Örneklem büyüklüğün uygun olup olmadığını ölçmeye yarayan KMO (Kaisen-Meyer-Olkin) testi değeri 0,912 olarak hesaplanmıştır. Bu değer .05 ten büyük olması nedeniyle örneklem büyüklüğü uygun nitelikte olarak kabul edilmiştir.

Araştırmanın zaman ve maliyet kısıtları dolayısı ile sadece Manisa Celal Bayar Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi öğrencilerine uygulanması öngörülmekte birlikte araştırmanın daha sonra proje olarak diğer üniversite öğrencilerine de uygulanması düşünülmektedir. Bu nedenle araştırma

5.2.4. Evren ve Örneklem

Araştırmanın evrenini Manisa Celal Bayar Üniversitesi, İktisadi ve İdari Bilimler fakültesinde toplam 5 bölümde öğrenim gören öğrenciler oluşturmaktadır. Sosyal sermayenin güven unsurunun toplumun sosyolojik olarak analizlerinde (bkz. Gerni, 2013: IV) önemi göz önünde bulundurularak özellikle sosyal bilimler alanında öğrenim gören öğrencilere uygulanması düşünülmüştür. Öğrenciler arasından araştırma kapsamına alınacak olanlar tesadüfi örnekleme yöntemi ile belirlenmiştir. Araştırmaya katılan öğrencilere dekanlığın izni ve desteği ile ders aralarında ulaşılmıştır. Araştırma toplam 400 kişiye anket yolu ile uygulanmıştır. Ancak, sağlıklı sonuç verecek şekilde özenle doldurulduğu düşünülen 337 anket değerlendirilmeye alınmıştır. Araştırma 204 adet kız öğrenci ve 133 adet erkek öğrenciden oluşmaktadır.

5.2.5. Uygulanan İstatistiksel Analizler

Ölçeğin yapısını incelemek için faktör analizinde yararlanılmıştır. Araştırma problemine ve araştırmanın alt problemlerin ilişkin verilerin çözümlenmesinde; betimsel istatistik tekniklerinden frekans ve yüzdeden yararlanılmıştır. Çeşitli değişkenlere göre farklılıkların incelendiği durumlarda t-testi ve tek yönlü varyans analizi (ANOVA) kullanılmıştır. İstatistiksel çözümlenelerde anlamlılık düzeyi .05 olarak kabul edilmiştir.

5.3. Araştırma Bulguları Ve Yorum

5.3.1. Faktör Analizine İlişkin Bulgular

Örneklem büyüklüğün uygun olup olmadığını ölçmeye yarayan KMO (Kaisen-Meyer-Olkin) testi değeri 0,912 olarak hesaplanmıştır. Bu değer .05 ten büyük olması nedeniyle örneklem büyüklüğü uygun nitelikte olarak kabul edilmiştir. Bartlett testinin “p” değeri ise 0.000 yani anlamlı olarak hesaplanmıştır. Yani değişkenler arası yüksek korelasyonlar mevcuttur örneklem için faktör analizi yapılmaya uygundur. KMO ve Bartlett tablosu Tablo 1’de verilmiştir.

Tablo 1 : KMO and Bartlett's Test

Kaiser-Meyer-Olkin Measure of Sampling Adequacy.		,912
Bartlett's Test of Sphericity	Approx. Chi-Square	3015,555
	df	253
	Sig.	,000

Yapılan faktör analizi sonucunda oluşan faktörlerde çift faktör yüklemesi olduğu bulunmuştur. Çift faktör yüklemesine sebep olan cevaplayıcılar tarafından yeterince anlaşılmadığı düşünülen 4, 5, 8, 9, 10, 15, 17, 26, 27, 28, 29, 30, 32, 33, 34, 37, 39 anket soruları testten çıkartılmış ve faktör analizi tekrardan yapılmıştır. Bunun sonucunda uygulanan faktör analizine göre faktör yükü .30 un altında olan ifadeler matrise dahil edilmemiş ve öz değeri 1'den büyük olan faktörler tabloya katılmıştır. Analiz sonucuna göre toplam değişimin %50,25 sini açıklayan 3 faktör olduğu görülmüştür. Buna göre;

1. Faktör: 12, 13, 14, 16, 18, 19, 20, 21, 22, 23, 24, üncü sorulardan oluşmaktadır. Toplam varyansın yaklaşık %33,64'ünü birinci faktör açıklamaktadır. Birinci faktördeki ağırlıklara ve diğer faktörlerdeki değişkenlerin dağılımına bakarak birinci faktör isimlendirilmiştir. Bu faktöre testin orijinalinde **akademisyenlere duyulan güven hissini ölçülmesi ismi verilmiş**, analizlere ise akademisyen_guven ismiyle dahil edilmiştir.

2. Faktör: 1, 2, 3, 6, 7, 11 inci sorulardan oluşmaktadır. Toplam varyansın yaklaşık %9,83 ini açıklamaktadır. Bu faktör baskın olan sorulardan yola çıkılarak **üniversiteye duyulan güven hissini ölçülmesi ismi verilmiş**, analizlere ise universite_guven ismiyle dahil edilmiştir.

3. Faktör: 31, 35, 36, 38 inci sorulardan oluşmaktadır. Toplam varyansın %6,79 ünü açıklamaktadır. Bu faktöre ise **öğrencilerin birbirlerine duydukları güven hissini ölçülmesi ismi verilmiştir**, analizlere öğrenci_guven ismiyle dahil edilmiştir.

Analiz sonuçlarına göre elde edilen madde yük değerleri ve açıklanan varyans miktarları Tablo'2 de gösterilmiştir.

Tablo 2: Sosyal Sermayenin Güven Unsuru Faktör Analizi

Madde	Ortak Faktör Varyansı	Faktör Yük Değerleri		
		Faktör 1	Faktör 2	Faktör 3
B5Akademisyenler yerinde ve doğru kararlar alır	0,630	,768		
B7Akademisyenler öğrencilere güvenir ve saygılı davranırlar	0,539	,730		
B3Akademisyenler her zaman öğrencilerin başarılarını destekler	0,563	,724		
B14Akademisyenler genellikle verdikleri sözleri mutlaka tutarlar	0,519	,688		
B13Akademisyenler öğrencilerinin ders ile ilgili önerilerini alırlar	0,541	,675		
B2Akademisyenler öğrencilere ders içeriği ile ilgili her zaman açıklama yapar	0,482	,665		
B9Akademisyenler öğrencilerin hepsine eşit davranır, ayırım yapmaz	0,494	,659		
B10Akademisyenler dersin yapılması için gereken bütün araç gereç ve diğer imkanları sağlar	0,442	,623		
B8Akademisyenler takım çalışmasına olanak sağlar	0,403	,599		

B11 Akademisyenler öğrencilerini olumsuz eleştirmez	0,403		,595	
B12 Akademisyenler başarılı olursam ödüllendiril/takdir ederler	0,422		,591	
B1 Akademisyenler aldıkları kararları sorgulamamıza izin verir	0,423		,582	
B4 Akademisyenler öğrencilerin başarısını kendi başarısıymış gibi göstermez	0,354		,572	
A1 Üniversitemiz huzurlu bir çalışma ortamı yaratmaya çalışıyor	0,582			,760
A2 Üniversitemizde performans ve değerlendirme gibi konularda adaletli uygulamalar var	0,585			,740
A7 Arkadaşlarıma bu üniversiteyi tavsiye ederim	0,465			,602
A6 Öğrencilerin eşit bir şekilde önemsendiğini hissetmektedir	0,455			,589
A11 Üniversite öğrencilerine kendilerini geliştirmesi için fırsat sunuyor	0,453	,311		,585
A3 Üniversite, hedeflerini ve stratejilerini bize açıkça bildirmekte	0,401	,307		,519
C9 Öğrenciler birbirlerinin başarılarını kıskanmazlar	0,688			,821
C10 Öğrenciler arasında pek sık anlaşmazlık yaşanmaz	0,687			,819
C12 Öğrenciler arasında dedikodu, iftira, kıskançlık gibi olumsuzluklar yaşanmaz	0,679			,805
C5 Öğrenciler arasında çoğu zaman fikir birliği vardır	0,351			,555
Özdeğer (Toplam 11,56)	6,215	2,941	2,405	
Açıklanan Varyans(%) Toplam=%50,26	33,64	9,83	6,79	
*0,30'un altındaki değerler gösterilmemiştir.				

5.3.2. Sosyal Sermayenin Güven Unsuru ve Boyutlarına Ait Güvenirlilik Analizi

Araştırmada kullanılan Sosyal Sermayenin Güven Unsuru yapılan faktör analizi sonrası testin 23 soruluk geneline ve oluşturulan faktörlere ilişkin güvenirlilik analizi yapılmış testin geneline ait güvenirlilik katsayısı (α) 0,90 olarak bulunmuştur. Faktörlere ilişkin güvenirlilik analizi sonuçları ise üniversiteye duyulan güven hissi faktörü için α katsayısı 0,78, akademisyenlere duyulan güven hissi faktörü için α katsayısı 0,90, öğrencilerin birbirlerine duydukları güven hissi faktörü için α katsayısı 0,78 olarak hesaplanmıştır. Faktörlere ait güvenirlilik testi sonuçları Tablo.3'de gösterilmiştir (ders.es./tez/guvenilirlik.html, 2018).

Tablo 3: Faktörlere Ait Güvenilirlik Analizi

Cronbach's Alpha		N
universite_guven	0,778	6
akademisyen_guven	0,899	13
ogrenci_guven	0,779	4

5.3.3. Betimsel İstatistik Analiz Sonuçları

Araştırma değişkeni olarak üç alt faktör kullanılmıştır. Üniversiteye duyulan güven hissi, akademisyenlere duyulan güven hissi, öğrencilerin birbirlerine duydukları güven hissi alt faktörlerinin ortalama, standart sapma, minimum ve maksimum değerleri Tablo 4’de gösterilmektedir.

Tablo 4: Değişkenlerin Betimsel İstatistik Sonuçları

Değişkenler	N	Ortalama	Standart Sapma	Minimum	Maksimum
Universite_guven	337	18,14	5,093	6,00	30,00
Akademisyen_guven	337	40,81	9,41	12,00	60,00
Ogrenci_guven	337	10,68	3,78	4,00	20,00

5.3.4. T Testi İstatistik Sonuçları

Yapılan analizler sonucunda öğrencilerin sosyal sermayenin güven unsuru faktörleri arasında cinsiyete göre universite_guven ($t=1,95$, $p>.05$) puanı, ogrenci_guven ($t=-0,32$, $p>.05$) puanı anlamlı bir fark göstermediği, akademisyen_guven ($t= 2,91$, $p<.05$) puanı anlamlı bir fark gösterdiği bulunmuştur. Cinsiyete göre T-testi sonuçları Tablo 5’de verilmiştir.

Tablo 5: Sosyal Sermayenin Güven Unsuru faktörlerinin Cinsiyete Göre Bağımsız Gruplarda T-Testi Sonuçları

Faktörler	Cinsiyet	N	X	Ss	t	df	p
universite_guven	K	204	18,57	4,99	1,95	335	0,051
	E	133	17,47	5,2			
akademisyen_guven	K	204	42,00	9,4	2,91	335	0,004
	E	133	38,98	9,1			
ogrenci_guven	K	204	10,62	3,8	-0,32	335	0,745
	E	133	10,76	3,7			

5.3.5. Varyans Analizine İlişkin Bulgular

Tablo 6’da Faktörlerin öğrencilerin yaşına göre farklılaşıp farklılaşmadığını belirlemek amacıyla yapılan tek faktörlü varyans analizi (ANOVA) sonuçları verilmiştir. Sosyal Sermayenin Güven Unsuru **universite_guven**, **akademisyen_guven** faktörlerinin, öğrencilerin yaşına göre anlamlı bir farklılık göstermekte ($p<.05$), **ogrenci_guven** faktörü ise anlamlı farklılık göstermemektedir ($p>.05$).

Tablo 6: Sosyal Sermayenin Güven Unsuru Faktörlerinin Öğrencinin Yaşına Göre Varyans Analizi Sonuçları

Faktörler	Yaş	Kişi Sayısı	Ortalama	Std. Sapma	F	Anlamlılık (P)
universite_guven	18	1	21,00	.	2,22	0,013
	19	9	23,22	4,18		
	20	61	18,59	4,87		
	21	135	17,81	5,03		
	22	85	17,35	4,90		
	23	24	18,75	4,96		
	24	11	19,64	4,80		
	25	5	14,60	3,44		
	26	1	15,00	.		
	27	3	19,67	11,93		
	28	1	28,00	.		
35	1	27,00	.			
akademisyen_guven	18	1	45,00	.	2,65	0,003
	19	9	46,44	6,97		
	20	61	42,13	9,14		
	21	135	40,54	8,81		
	22	85	40,01	9,25		
	23	24	40,42	9,11		
	24	11	43,55	10,38		
	25	5	26,60	16,18		
	26	1	25,00	.		
	27	3	40,33	11,37		
	28	1	60,00	.		
35	1	57,00	.			
ogrenci_guven	18	1	11,00	.	0,98	0,462
	19	9	12,00	3,67		
	20	61	11,11	3,55		
	21	135	10,46	3,67		
	22	85	10,52	3,92		
	23	24	10,67	3,97		
	24	11	12,55	4,08		
	25	5	10,00	4,69		
	26	1	6,00	.		
	27	3	9,33	5,03		
	28	1	4,00	.		
35	1	13,00	.			

Tablo 7’de Faktörlerin öğrencilerin bölümüne göre farklılaşıp farklılaşmadığını belirlemek amacıyla yapılan tek faktörlü varyans analizi (ANOVA) sonuçları verilmiştir. Sosyal Sermayenin Güven Unsuru **universite_guven**, **akademisyen_guven** faktörlerin, öğrencilerin yaşına göre anlamlı bir farklılık göstermekte ($p<.05$), **ogrenci_guven** faktörü ise anlamlı farklılık göstermemektedir ($p>.05$).

Tablo 7: Faktörlerin Öğrencilerin Bölümüne Göre Varyans Analizleri Sonuçları

Faktörler	Bölümü	Kişi Sayısı	Ortalama	Std. Sapma	F	Anlamlılık (P)
universite_guven	İşletme	57	17,81	4,63	3,120	0,015
	Kamu Yönetimi	50	16,74	5,34		
	İktisat	106	19,42	5,27		
	Maliye	64	18,16	4,64		
	Çalışma Ekonomisi ve Endüstri İlişkileri	60	17,33	5,09		
akademisyen_guven	İşletme	57	40,79	10,22	3,011	0,018
	Kamu Yönetimi	50	37,78	10,50		
	İktisat	106	42,30	9,07		
	Maliye	64	39,14	8,38		
	Çalışma Ekonomisi ve Endüstri İlişkileri	60	42,48	8,63		
ogrenci_guven	İşletme	57	10,72	3,45	1,377	0,241
	Kamu Yönetimi	50	10,06	3,85		
	İktisat	106	10,93	3,87		
	Maliye	64	11,31	3,93		
	Çalışma Ekonomisi ve Endüstri İlişkileri	60	10,02	3,61		

Tablo’8 de Faktörlerin öğrencilerin tercih nedenine göre farklılaşıp farklılaşmadığını belirlemek amacıyla yapılan tek faktörlü varyans analizi (ANOVA) sonuçları verilmiştir. Sosyal sermayenin güven unsuru faktörlerinin, öğrencilerin tercih nedenine göre anlamlı bir farklılık göstermemektedir. ($p>.05$)

Tablo 8: Faktörlerin Öğrencilerin Tercih Nedenin Göre Varyans Analizleri Sonuçları

Faktörler	Tercih Nedeni	Kişi Sayısı	Ortalama	Std. Sapma	F	Anlamlılık (P)
universite_guven	Eğitim Kalitesi	11	19,27	5,59	0,654	0,624
	İzmir'e Yakın Olması	125	18,24	5,003		
	Puan Nedeniyle	150	17,83	5,05		
	Tavsiye Edilmesi	11	20,00	5,23		
	Diğer Nedenleri	40	18,15	5,46		
akademisyen_guven	Eğitim Kalitesi	11	45,64	15,25	1,932	0,105
	İzmir'e Yakın Olması	125	41,42	9,09		
	Puan Nedeniyle	150	40,16	9,13		
	Tavsiye Edilmesi	11	44,73	10,74		
	Diğer Nedenleri	40	38,92	8,66		
ogrenci_guven	Eğitim Kalitesi	11	12,09	4,55	1,776	0,133
	İzmir'e Yakın Olması	125	10,86	3,76		
	Puan Nedeniyle	150	10,50	3,80		
	Tavsiye Edilmesi	11	12,64	2,98		
	Diğer Nedenler	40	9,85	3,53		

Tablo 9'de Faktörlerin öğrencilerin memnuniyet düzeyine göre farklılaşp farklılaşmadığını belirlemek amacıyla yapılan tek faktörlü varyans analizi (ANOVA) sonuçları verilmiştir. Sosyal sermayenin güven unsuru faktörleri, öğrencilerin memnuniyet düzeyine göre anlamlı bir farklılık göstermektedir. ($p < .05$)

Tablo 9: Faktörlerin Öğrencilerin Memnuniyet Düzeyine Göre Varyans Analizleri Sonuçları

Faktörler	Memnuniyet Düzeyi	Kişi Sayısı	Ortalama	Std. Sapma	F	Anlamlılık (P)
universite_guven	Hiç Memnun Değilim	28	13,36	4,65	30,736	0,000
	Memnun Değilim	33	13,88	3,71		
	Ne Memnunum ne de memnun değilim	171	17,82	4,57		
	Memnunum	92	20,96	4,18		
	Son Derece Memnunum	13	23,46	4,12		
akademisyen_guven	Hiç Memnun Değilim	28	33,96	9,57	13,953	0,000
	Memnun Değilim	33	35,97	10,02		
	Ne Memnunum ne de memnun değilim	171	40,22	8,795		

	Memnunum	92	44,59	7,95		
	Son Derece Memnunum	13	48,77	8,60		
	Hiç Memnun Değilim	28	9,57	2,82		
	Memnun Değilim	33	8,85	3,012		
ogrenci_guven	Ne Memnunum ne de memnun değilim	171	10,57	3,79	4,778	0,001
	Memnunum	92	11,67	3,79		
	Son Derece Memnunum	13	12,00	4,74		

Sonuç

Sosyal sermayenin en açık kavramı olarak algılanan "güven" kavramı, insanların birbirlerine "olumlu karşılılık" vermesi ile pekiştirilen bir kavramdır ve bu doğrultuda seyreden ilişkiler sayesinde insanların birbirlerine duydukları güven bağları sıkılaşmakta ve giderek artmaktadır.

Sosyal iletişim ağları arasında kabul edilen Üniversitelerde toplumun geleceğini oluşturan gençlerin sosyal sermayelerinin güven unsurunun mikro açıdan belirlenmesi ve topluma sağlayacağı yararlar nedeniyle oldukça önem taşımaktadır. Bu bağlamda, sosyal ağlar aracılığı ile toplum kendini organize ederek yeni değerler üretilebilmesi sağlanmış olacaktır. Bu amaç doğrultusunda, toplum arasındaki farklılıklara odaklanmak yerine benzerlikleri açığa çıkarmak ve insanlara güvenmeyi öğrenmeliyiz. Dolayısıyla mevcut demokrasimizin toplumda yaşayan tüm bireylere yayılması, ifade ve yaşama özgürlüğüne kavuşulması, adaletsiz gelir dağılımının ortadan kalkması ve gerçekten adaletin var olduğuna olan inançların ve umutların tükenmemesi ve bu düzenin iyileştirilmesinin öncelikle "güven" ile gerçekleşmesi kaçınılmazdır.

Bu araştırma Celal Bayar Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesinin ilgili bölümlerinde okuyan 337 öğrencilerine uygulanmıştır. Araştırma değişkeni olarak üç alt faktör kullanılmıştır. Öğrencilerin Üniversiteye duyulan güven hissi 6,00, akademisyenlere duyulan güven hissi, 12,00, öğrencilerin birbirlerine duydukları güven hissi 4 olduğu görülmektedir. Bu da göstermektedir ki, öğrencilerin birbirlerine karşı duydukları güven hissi oldukça düşüktür. Daha sonra üniversiteye duydukları güven gelmektedir. Öğrenciler en çok akademisyenlere karşı güven hissi duymaktadırlar.

Kaynakça

- Balcı, S. B. (2015), “*Dünya Bankası Perspektifinden Sosyal Sermaye ile Kalkınma Yaklaşımları*”, Planlama, Sayı: 25, Cilt: 1, Sayfa: 1-7.
- Field, J. (2008), “*Sosyal Sermaye*”, 2. Basım; İstanbul: İstanbul Bilgi Üniversitesi Yayınları.
- Gerni, M., (2013), *İlişkilerin Maddi Yönü Sosyal Sermaye ve Örgütsel Boyutu*, 1. Baskı, İstanbul: Beta Yayıncılık: IV.
- Gerşil, G. ve Aracı, M. (2011), “*Sosyal Sermayenin Güven Unsurunun İş Görenlerin Performansı Üzerine Etkileri*”, Çalışma ve Toplum, Sayfa: 40.
- Günkör, C. ve Özdemir, Ç. (2017), “*Sosyal Sermaye ve Eğitim İlişkisi*”, Türk Eğitim Bilimleri Dergisi, Cilt:15, Sayı: 1, Sayfa 70-90.
- GÜRBÜZ, S. ve Şahin, F. (2014), *Sosyal Bilimlerde Araştırma Yöntemleri*, Seçkin Yayıncılık, Ankara,
- Şavkar, E. (2011), “*Sosyal Sermayenin Unsurları ve Ekonomik Kalkınmayla İlişkisi*”, Yüksek Lisans Tezi.
- World Bank (2002); ‘What is Social Capital?’,